

הצעות לפעילות

- א. ארגנו את התמונות ברצף על פי הסיפור ההיסטורי.
- ב. התאימו תמונה לכיתוב המשקף את הרעיון המרכזי שלה.
- ג. בכל כיתוב רשומה אות, רשמו את האותיות על פי רצף תמונות הסיפור ההיסטורי. מה קבלתם?

7 6 5 4 3 2 1

לפני כ- 2,300 שנה, השתלטו היוונים על ארץ ישראל ושלטו עליה ממרכזיהם: במצרים - שלט בית תלמי, בסוריה שלט סלווקוס. מיקומה המיוחד של ארץ ישראל, שחצצה בין מצרים לסוריה ומאבקי המלכים על השלטון באזור - הביאו עליה מלחמות רבות.

כ

בשנת 175 לפנה"ס עלה לשלטון בסוריה - אנטיוכוס הרביעי אפיפנס. בימיו גברה ההשפעה היוונית ביהודה. היהודים שאימצו מנהגים יוונים נקראו "מתייוונים".

המתנגדים להיתיוונות נקראו "חסידים" והם דבקו בתורה ובחוקתה.

ל

בשנת 167 לפנה"ס הטיל אנטיוכוס אפיפנס על היהודים גזרות שאסרו על קיום מצוות הדת. הקריאה והלימוד בתורה נאסרו, חל איסור על שמירת השבת ומילת הזכרים, הוטלו מיסים כבדים. היהודים אולצו להקריב קורבנות לאלים, לאכול מאכלים לא כשרים ולהשתחוות לפסל היווני - זאוס שהוצב במקדש.

ה

רוב היהודים סרבו לקיים את גזירת אנטיוכוס, והעדיפו למות ולא לעבור על חוקי התודה. בראש המתנגדים עמדה משפחת החשמונאים ממודיעין. מתתיהו, אבי המשפחה, הרג מתיוון שרצה להקריב קורבן לכבוד פסל זאוס. היה זה אות לפריצת המרד. מתתיהו ובניו נמלטו להרי גופנה ומורדים רבים שנקראו, קנאים " הצטרפו לקריאה – "מי לה' אלי!" מהמסתור בהרים הם יצאו למתקפות נגד היוונים.

כ

לאחר מות מתתיהו תפס את מקומו בנו יהודה המכבי, שהצליח בזכות כישוריו כמצביא ובזכות הטכסיסים הצבאים שלו להביס פעם אחר פעם צבא יווני חזק, רב, מאורגן היטב ומצויד בנשק משוכלל ופילים.

ב

בשנת 164 לפנה"ס, לאחר שלוש שנים של קרבות, ביטלו היוונים את גזירות הדת שהטיל אנטיוכוס, והרשו ליהודים לחזור לחיות על פי מצוות התורה, בית המקדש היה עדיין מחולל.

ו

לאחר מותו של אנטיוכוס אפיפנס הרביעי, השתלטו היהודים על ירושלים והחלו במלאכת טהור המקדש. נבנה מזבח חדש, הוכנו כלי קודש ומנורה, בכ"ה בכסלו נחנך המקדש המטהר בחגיגות ובתפילות.

לציון המאורע קבעו שחג החנוכה יהיה חג לדורות ויחוגו אותו מדי שנה, בכ"ה בכסלו במשך שמונה ימים?

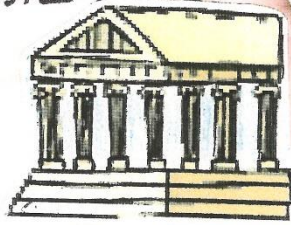
ד

תְּקוּפַת בֵּית תְּשׁוּמוֹנָאִים

לפני כ- 2300 שנה השתלטו היינים על ארץ-ישראל.
במשך כמאתים שנה הם שלטו על ארץ ישראל ממרפזיהם:
במצרים – בית תלמי ובסוריה – בית סלווקוס.
בשנת 175 לפנה"ס עלה לשלטון בסוריה אנטיוכוס אפיפנס הרביעי אשר שאף
להפיץ את התרבות היינית בכל ארצות שלטונו וביניהם ארץ ישראל.
בירושלים היתה קבוצת אנשים שנמנו עם העשירים והמשכילים אשר סגלו לעצמם את השפה,
התרבות והלבוש הייני וחקו את מנהגיהם. הם נקראו "מתיינים".
מולם התניצבו היהודים ה"חסידיים" שדבקו בתורת ישראל.
אנטיוכוס אפיפנס הדיח את הפהן הגדול ממשרתו ומנה תחתי את יאסון המתנון, ששנה את שם ירושלים לאנטיוכיה.
אחריו פהן מגלאוס שפזז את אוצרות בית המקדש. הדבר הביא למרד
נגד השלטון הסלווקי ומגלאוס גרש ממשרתו ע"י החסידים.
כענש על המרד, כבש אנטיוכוס את ירושלים, הקים בה מושבה צבאית במצודת המקרא,
ערך טבח בתושבים ובזז את כל אוצרות המקדש.
בשנת 167 לפנה"ס, גזר אנטיוכוס גזרות שמד שמטרתן היתה בטול הדת היהודית.
עבודת אלוקים ושמירת השבת נאסרו, היהודים נאלצו להשתחוות לפסל זאוס שהוצב בבית המקדש.
תושבי יהודה התנגדו לקיום הגזרות והתארגנו למרד.
בראש תנועת המרד עמדה משפחת התשמונאים, שהיתה משפחת פהנים ממודיעין.
המרץ פרץ כששליחי אנטיוכוס הכריחו את תושבי מודיעין לזבח לזאוס.
מתתיהו – אבי המשפחה, הרג את פקיד המלך ונמלט עם חמשת בניו:
יוחנן, שמעון, יהודה, אלעזר ויונתן למסתור בהרי גפנה. תומכים רבים שנקראו – "קנאים"
נשמעו לקריאת מתתיהו: "מי לה' אלי!" והצטרפו למרד.
לאחר מות מתתיהו עברה המנהיגות לבנו, יהודה המכבי, שנחל נצחונות רבים
כשעמד בראש צבאו הקטן מול צבאות היינים הרבים והחזקים.
בשנת 165 לפנה"ס הצליחו יהודה ואנשיו לכבש את ירושלים וטהרו את המקדש
מעבודה זרה ומפסל זאוס. עבודת הקדש נמסרה שוב לידי הפהנים.
ביום כ"ה בחודש כסלו, (ג' אלפים תקצ"ה) 165 לפנה"ס נחנף בית המקדש.
חנכת הבית נמשכה שמונה ימים ומכאן נאילך נקרא החג "חג החנכה"

סיפור המכבים

בית סלווקוס

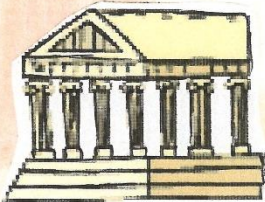

סוריה

ירושלים

בית תלמי

מצרים

סיפור המכבים

אנטיוכוס
ה-4
אפיפנס

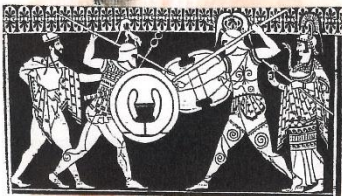

סוריה

בית סלווקוס

שפה
תאטרון
לבוש
התעמלות
שעשועים
התגוששות

מתיוונים

חסידים

סיפור המכבים

חילת זכרים

שבת

תורה

חיסים

סוף

כאכלים ל-א
כשרים

קורבנות לאלים

סיפור המכבים

כי לה אלי!

סיפור המכבים

כי כן באלים

סיפור המכבים

409

תורה

שבת

סיפור המכבים

כה כסלו